

Εορτή των Τριών Ιεραρχών: Οι υποχρεώσεις γονέων και εκπαιδευτικών (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπουσία](#)



Σήμερα, Δευτέρα, 30 Ιανουαρίου, εορτάζουμε τους τρεις Ιεράρχες. Αρκετοί είναι οι Άγιοι Ιεράρχες της Εκκλησίας μας που τιμούμε καθ' όλη την διάρκεια τού έτους, όμως τρεις εορτάζουν μαζί. Πρόκειται για τον Βασίλειο τον Μέγα, τον Γρηγόριο τον Θεολόγο και τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο. Και οι τρεις ήσαν σπουδαίοι Πατέρες της Εκκλησίας που εμόχθησαν για την αποκρυστάλλωση τού Δόγματος, για την ενότητα της Πίστεως και για την αναγκαιότητα της Φιλοσοφίας και των γραμμάτων. Από το 1100 επεκράτησε η κοινή εορτή και για τούς τρεις, λόγω προστριβών μεταξύ των χριστιανών για την σπουδαιότητα τού καθενός, ενώ υπάρχει και ξεχωριστή ημέρα για τον καθένα. Την κοινή Ακολουθία συνέγραψε ο Ιωάννης Μαυρόπουλος, Επίσκοπος Ευχαΐτων.



Ο Άγιος Βασίλειος, επίσκοπος Καισαρείας, υπήρξε ένας εκ των μεγαλύτερων θεολόγων. Είναι ο συγγραφέας τής Θείας Λειτουργίας, που φέρει το όνομά του, στην οποία μετέχουμε την 1η Ιανουαρίου εκάστου έτους και άλλες φορές και πλήθος άλλων έργων. Ο Μέγας Βασίλειος σπούδασε στην Αθήνα φιλοσοφία και αρκετές άλλες επιστήμες. Έμεινε στην συνείδηση των πιστών το φιλανθρωπικό του έργο, ώστε ακόμη και σήμερα, ψάλλονται τα πρωτοχρονιάτικα κάλαντα που αναφέρονται σε αυτό. Ίδρυσε μάλιστα την Βασιλειάδα, μία ολόκληρη πόλη με νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, πτωχοκομείο, γηροκομείο, σχολείο, και δομές βοήθειας των αναξιοπαθούντων. Δυστυχώς, η καταναλωτική λαίλαπα, έφερε στην θέση τού Αγίου Βασιλείου, τον φαιδρό, παχυλό γέροντα Santa Claus, ο οποίος μοιράζει τα δώρα τις ημέρες των Χριστουγέννων και τής Πρωτοχρονιάς.

Ο Άγιος Ιωάννης, ο επονομαζόμενος Χρυσόστομος, υπήρξε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Έλαβε το προσωνύμιο Χρυσόστομος, καθώς ήτο χαρισματικός ρήτωρ, ενώ ο λόγος του ήταν πολύτιμος σαν το χρυσάφι και μελιστάλακτος. Η φιλανθρωπική του δράση, έμεινε μνημειώδης, ενώ τα ημερήσια συσσίτια που οργάνωνε έτρεφαν 7.000 ανθρώπους! Κάτοχος μεγάλης μορφώσεως, προκειμένου να αναπτύξει μια συστηματική θεολογία, χρησιμοποίησε τις διαλεκτικές μεθόδους τής ελληνικής φιλοσοφίας. Υπήρξε ασκητικός και στηλίτευε πράξεις άνομες ακόμη και των αυτοκρατόρων. Συνεπεία τούτου, εξορίστηκε τρεις φορές και τέλος εκοιμήθη από τις κακουχίες, αλλά έλαβε μία υψηλή θέση στο χριστιανικό Αγιολόγιο.

Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, από την πόλη Ναζιανζό, υπήρξε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως τον 4ο αιώνα. Υπήρξε φίλος και συμφοιτητής τού Μεγάλου Βασιλείου καθώς και τού αδελφού του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης. Είχε λάβει εξαιρετική μόρφωση και θεωρούσε την παιδεία υψίστης σημασίας αγαθό. Επιθυμούσε να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ ελληνοφώνων και λατινοφώνων θεολόγων της εποχής του. Ακόμη, έγραψε αρκετά ποιήματα με θεολογικά και ηθικά θέματα.

Όπως διαπιστώνουμε, τα μεταξύ των τριών αυτών προσωπικοτήτων, κοινά στοιχεία, είναι η τεράστια αγάπη για τα γράμματα και την παιδεία, η υψηλή θεολογική και φιλοσοφική κατάρτιση, η συμβολή τους στην Δογματική Αλήθεια και την Ορθή Πίστη, η άσκηση τής φιλανθρωπίας σε μέγιστο βαθμό και ο ασκητικός βίος που διήγαν. Άρα, τί πιο ταιριαστό από μια κοινή εορτή για τούς τρεις Παμμεγίστους Φωστήρας τής Τρισηλίου Θεότητας;;

Στα 1826, ο Δημήτριος Φρειδερίκος Γκίλφορντ, ιδρυτής τής Ιονίου Ακαδημίας και ο Κωνσταντίνος Τυπάλδος, καθιέρωσαν την ημέρα εορτής των Τριών Ιεραρχών, ως

ημέρα αφιερωμένη στην Ελληνική και Επτανησιακή Παιδεία. Στα 1842, το Πανεπιστήμιο Αθηνών καθιέρωσε την ημέρα τής Εορτής, ως ημέρα τής Παιδείας και των Γραμμάτων για όλη την ελεύθερη Ελλάδα. Ημέρα, έκτοτε, που η Παιδεία έχει την τιμητική της και όλα τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα παραμένουν κλειστά.

Τελειώνοντας την μικρή αναφορά στο έργο των Τριών Ιεραρχών, ας κρατήσουμε δύο τινά. Ένα απευθύνεται κυρίως προς τους γονείς κι ένα κυρίως προς τούς εκπαιδευτικούς, αλλά καλό και ωφέλιμο είναι να υπάρχουν και τα δύο: Πρώτον, η σωστή καθοδήγηση των παιδιών. Όπως οι μητέρες των Τριών Ιεραρχών, Εμμέλεια, Νόννα και Ανθούσα, ενεφύσησαν στα παιδιά τους την αγάπη για τον Θεό και τον συνάνθρωπο, διεπότισαν τις ψυχές τους με όλα τα ανώτερα αισθήματα, έτσι και ο σύγχρονος γονέας οφείλει να πράξει. Δεύτερον, η σωστή εκπαίδευση. Και ας απομακρυνθούμε για λίγο από την εξειδίκευση τού καιρού μας και την υποτιθέμενη μόρφωση με στεγανά. Ας μιλήσουμε για την Παιδεία, την ολοκληρωμένη και κλασσική, που ένας άνθρωπος λαμβάνει. Για την Παιδεία που περικλείει την γνώση τού ανθρωπίνου πολιτισμού. Βέβαια, δεν μπορεί κάποιος να γίνει κάτοχος πολλών επιστημών, όπως την εποχή των τριών Ιεραρχών, καθώς πολλά έχουν αλλάξει από τότε. Ο καθένας μορφώνεται και γίνεται αυτό που επιθυμεί, αλλά η Παιδεία είναι υπεράνω και μακριά από την επαγγελματική εξειδίκευση. Η Παιδεία σμιλεύει τον εσωτερικό κόσμο τού ανθρώπου, τού δίνει την δύναμη τής λογικής και τον βοηθά να ανυψώσει το πνεύμα του σε ανθρώπινο πλαίσιο.

Για τους τρεις Ιεράρχες, η έξωθεν Παιδεία και η Θεολογία συμπλέκονται μεταξύ τους και δίνουν δυνατότητα ανύψωσης τού πνεύματος έξω και πάνω από τα ανθρώπινα. Οι παιδαγωγοί, ως προς αυτήν την κατεύθυνση έχουν χρέος να κινούνται. Να δώσουν στα παιδιά γνώσεις, αλλά όχι ξηρές. Να δώσουν δυνατότητες γόνιμης διαλεκτικής προσέγγισης του κόσμου. Να εμφυσήσουν την αγάπη για τα Γράμματα. Και για τα θεία Γράμματα, που μένουν τόσο επιδεικτικά έξω από την Εκπαίδευση! Τα παιδιά, που οι γονείς τους τα οδήγησαν στην Εκκλησία βαπτίζοντάς τα, δεν έχουν το δικαίωμα οι διορισμένοι -τουλάχιστον- υπάλληλοι τού Ελληνικού Κράτους, να τα αποκόπτουν, να τα χλευάζουν, να μην τα πηγαίνουν στην Εκκλησία να τιμήσουν τούς Τρεις Ιεράρχες. Ας ελπίσουμε ότι φέτος δεν θα ζήσουμε τέτοιες καταστάσεις ψευτοπροόδου.